

Lægemedelstyrelsen har herudover ikke væsentlige kommentarer til studiet, der skønnes at være velgennemført og etisk korrekt.

Spm. nr. S 946

Til socialministeren (27/12 2000) af:

Tove Fergo (V):

»Vil ministeren, på baggrund af undersøgelsen vedrørende demente plejehjemsbeboeres medicinering (undersøgelse foretaget af Det Danske Center for Menneskerettigheder), lade foretage en undersøgelse af den mulige sammenhæng mellem lovgivningen om magtanvendelse (dette, at der ikke må være låste døre på plejehjem) og så overmedicinering?«

Svar (9/1 01)

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg har i anledning af spørgsmålet fået oplyst fra Det Danske Center for Menneskerettigheder, at man ikke derfra har foretaget undersøgelser af dementes forhold, men at centret står foran udgivelsen af en bog med titlen »Dementes rettigheder – etik og ret i Danmark«, som dog først offentliggøres den 16. januar 2001. Bogen indeholder ifølge en foromtale, som er refereret i pressen, bl.a. artikler som vedrører medicineringen af personer, som lider af demens.

Da bogen endnu ikke er publiceret, har jeg ikke mulighed for at knytte bemærkninger til artiklerne heri, men spørgsmålet giver mig lejlighed til at berigtige en ofte fremført misforståelse vedrørende sammenhængen mellem på den ene side de nye regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten (som blev vedtaget af et enigt Folketing den 25. maj 1999) og på den anden side grundlovens krav om lovhjemmel til frihedsberøvelse.

Jeg kan oplyse, at bestemmelserne om magtanvendelse er udformet og vedtaget på grundlag af en rapport fra udvalget om psykisk handicappedes retssikkerhed, som netop var nedsat med henblik på en eventuel lovgivning på området.

Det indgik som en del af udvalgets kommissorium at se på, om de metoder, der blev anvendt i plejen af psykisk handicappede, var i

overensstemmelse med gældende lovgivning, og om der på nogle områder kunne være behov for ny lovgivning. I den forbindelse fik udvalget kendskab til, at man nogle steder uden lovhjemmel – og dermed i strid med grundloven – tilbageholdt beboerne i botilbud og plejehjem ved at opsætte kodelåse, som beboerne ikke var i stand til at betjene.

Udvalget ønskede ikke at anbefale, at der blev etableret lovhjemmel til denne praksis, men foreslog i stedet, at man tilvejebragte hjemmel til i særlige situationer at anvende personlige alarm- og pejlesystemer og/eller tilbageholdelse i boligen (ved personlig fastholdelse – ikke aflåsning) for at afværge risikoen for personskade ved, at en person med betydelig og varigt nedsat funktionsevne forvilder sig bort fra boligen.

Disse muligheder for at sikre, at psykisk handicappede ikke ved at forlade boligen kommer ud for en ulykke, blev vedtaget af Folketinget og fremgår nu af servicelovens §§ 109 a og 109 c. Der er således ikke i serviceloven bestemmelser om aflåsning af døre.

Det er udtrykkelig anført i formålsbestemmelsen i servicelovens § 109, at de efterfølgende bestemmelser om magtanvendelse m.v. (§§ 109 a-e) kun kan finde anvendelse, når mindre indgribende foranstaltninger ikke har haft virkning. Den faglige indsats og en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af hverdagen og indretning af boligen er helt afgørende og skal ifølge lovgivningen altid gå forud for indgreb i selvbestemmelsesretten.

Sundhedsministeriet har om medicinering oplyst følgende:

»Lægerne er ved ordination af medicin til alle patienter, herunder til demente beboere på plejehjem, underlagt lægelovens bestemmelser om omhu og samvittighedsfuldhed. Det betyder, at al medicinordination skal være lægefagligt begrundet i forhold til den enkelte patient. Heri ligger også, at lægerne skal følge de vejledninger, som sundhedsmyndighederne har udsendt, f.eks. Sundhedsstyrelsens vejledning af 6. februar 1998 om medicinadministration og patienters selvadministration af medicin m.v. udstedt til læger, sygehuse, plejehjem og lignende institutioner samt hjemmepleje og den nyligt udsendte vejledning om behandling med antidepressiva og antipsykotika, der også omhandler behandling af ældre og demente.«